

Verantwoord behandelen in tijden van corona.

Inhoud

Inhoud	2
Protocol verantwoord behandelen	3
Algemene maatregelen RIVM.....	3
Uitgangspunten protocol.....	4
1. Communicatie	5
2. Ruimte en therapeut.....	5
2.1 Wachtruimte / toilet	5
2.2 Behandelruimte	6
2.3 De therapeut zelf	6
2.4 Materialen	7
3. Behandelafspraken	7
3.1 Cliënt maakt afspraak.....	7
3.2 Cliënt ontvangt bevestiging.	9
3.3 Procedure binnenkomst	9
3.4 Na de behandeling	10
3.5 Bij thuiskomst (therapeut)	10
3.6 Handhaving en klachten.....	10

Protocol verantwoord behandelen

Dit protocol is geschreven door Sense & Touch, praktijk voor haptonomie en massage. Uitgangspunt hierbij is de leidraad van het Nederlands Genootschap voor Sportmassage (NGS) en de maatregelen van de overheid.

De Nederlandse corona-aanpak om is erop gericht het virus maximaal onder controle te houden, de zorg niet te overbelasten en kwetsbare mensen in de samenleving te beschermen. Inmiddels zijn er door de naleving van de maatregelen sinds maart goede resultaten bereikt, de cijfers laten een positieve ontwikkeling zien. De eerste uitbraakfase van het virus ligt daarmee achter ons.

Vanaf maandag 11 mei kunnen we elkaar in Nederland iets meer ruimte geven, en daarbij het coronavirus onder controle houden. Naleving van de belangrijkste basisregels is dan wel belangrijker dan ooit.

In dit protocol staat beschreven hoe Sense & Touch gefaseerd en op een gepaste en verantwoorde manier het werk gaat hervatten. Uitgangspunt zijn de richtlijnen die zijn opgesteld door het RIVM in samenhang met de maatregelen van het kabinet. Deze zullen regelmatig aangepast worden aan de situatie van dat moment, houd de website van de overheid dan ook in de gaten: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/nederlandse-maatregelen-tegen-het-coronavirus>

Algemene maatregelen RIVM

Welke consequenties heeft dit voor contactberoepen, zoals masseurs en haptotherapeuten? Natuurlijk gelden de algemene maatregelen ook voor alle contactberoepen.

Voor iedereen geldt

- Was vaak uw handen.
- Schud geen handen.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg (en was je handen).
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Werk zoveel mogelijk thuis

Bent u ziek?

- Blijf thuis bij verkoudheidsklachten, zoals neusverkoudheid, loopneus, niezen, keelpijn, lichte hoest of verhoging tot 38 graden Celsius.
- Heeft u ook koorts en/of benauwdheid? Dan blijven ook huisgenoten thuis. Als u 24 uur lang geen klachten heeft, mag u weer naar buiten.

Bent u 70 jaar of ouder of heeft u een kwetsbare gezondheid?

- Wees extra voorzichtig. Het kan verstandig zijn om voorlopig nog zoveel mogelijk thuis te blijven.

Vermijd drukte en geef elkaar de ruimte

- Zorg dat u altijd op 1,5 meter afstand van anderen kunt blijven.
- Is dat niet mogelijk, ga dan ergens anders heen.

Mondkapjes

In een aantal situaties is het niet mogelijk de 1,5 meter afstand te bewaren. Voor reizigers en medewerkers in het openbaar vervoer is het daarom per 1 juni verplicht niet-medische mondkapjes te dragen. Voor contactberoepen neemt een check vooraf veel risico's weg. Het dragen van mondkapjes is dan niet nodig.

Contactberoepen

- Het uitoefenen van de meeste contactberoepen is weer mogelijk. Het gaat om rij-instructeurs, (para)medische beroepen (diëtist, therapeut, ergotherapeut, tandprotheticus, enz.), medewerkers in uiterlijke verzorging (kapper, schoonheidsspecialist, pedicure, enz.) en alternatieve geneeswijzen (acupuncturist, homeopaat, enz.).
- Het werk wordt zoveel mogelijk op anderhalve meter afstand georganiseerd.
- Er wordt gewerkt op afspraak, waarbij de ondernemer/medewerker en de klant samen vooraf bespreken of het bezoek een risico oplevert.

Uitgangspunten protocol

Ten aanzien van het begrip 'therapeut: dit betreft in dit protocol zowel de therapeut als de haptotherapeut.

- De therapeut heeft zelf geen ziekteverschijnselen.
- De therapeut blijft thuis als iemand in het gezin ziekteverschijnselen heeft.
- Indien de therapeut behoort tot een kwetsbare groep, dan neemt de therapeut contact op met een arts om advies te vragen, hoe er veilig gewerkt kan worden.
- De therapeut dient zich bewust te zijn en te blijven van de 1,5 meter samenleving.
- De therapeut blijft zich houden aan de RIVM-richtlijnen.
- Er wordt uitsluitend gewerkt op afspraak, waaraf vooraf besproken wordt of de afspraak risico oplevert.
- Dit protocol dient helder en hanteerbaar te zijn.
- Dit protocol dient om een veilige omgeving te bieden voor de cliënt en de therapeut.
- Er zijn, voor zover van toepassing, voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen voor handen.

In dit document wordt stap voor stap beschreven hoe de therapeut op gepaste en

verantwoorde wijze het werk kan hervatten. Het bevat informatie over de richtlijnen toegepast bij:

- Communicatie
- Inrichting ruimtes
 - Wachtruimte
 - Behandelruimte
- Afspraak maken
- Binnenkomst cliënt
- Behandeling
- Na de behandeling

1. Communicatie

Juiste communicatie naar en met de cliënt is essentieel!

Website

De communicatie start op de website van de praktijk: www.senseandtouch.nl. Hierbij zal duidelijke vermeld worden wat de cliënt kan verwachten als ze (overweegt) een afspraak te maken. Deze informatie is gebaseerd op dit protocol.

Triage

Er wordt uitsluitend gewerkt op afspraak waarbij de therapeut en cliënt samen vooraf bespreken of het bezoek een risico oplevert. Wanneer de cliënt besluit een afspraak te maken zal de therapeut vooraf een triage afnemen op basis waarvan bepaald kan worden of er een afspraak kan plaatsvinden.

Deze triage wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

Praktijk

Bij de ingang van de praktijk zal de cliënt worden geïnformeerd over de (hygiëne)maatregelen. Hiervoor zal ook een poster opgehangen worden in de praktijk. De maatregelen voor ontvangst en behandeling worden verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.

2. Ruimte en therapeut

2.1 Wachtruimte / toilet

- Er kan alleen gebruik gemaakt worden van de wachtruimte wanneer er voldoende ruimte is om de 1,5 meter afstand te houden.
- Er kan in principe **geen** gebruik gemaakt worden van de het toilet. Is toiletgebruik onvermijdelijk, dan meld de cliënt zich bij de therapeut. Na ieder gebruik dienen alle contactoppervlakken gereinigd en gedesinfecteerd te worden.

- De afspraken worden zo gepland dat cliënten elkaar niet, of zo min mogelijk, tegenkomen en de ruimtes snel gereinigd en gedesinfecteerd kunnen worden.

2.2 Behandelruimte

- Alle onnodige materialen (die niet nodig zijn voor een behandeling) zijn uit de behandelruimte verwijderd.
- Eventuele koffiemachine en/of tapwatervoorziening voor de cliënt is buiten gebruik.
- Advies is geen gebruik te maken van hulpmiddelen tijdens de massage zoals hotstones, massagecups, bamboestokken, kruidenstempels etc.
- Voor haptotherapeutische behandeling kan wel gebruik gemaakt worden van hulpmiddelen. Deze worden na ieder gebruik gereinigd en gedesinfecteerd.
- De behandelbank is voorzien van:
 - Hoes (al dan niet van papier)
 - Face-cover (wegwerp)
 - Handdoek(en) (eventueel meegebracht door de cliënt)
- In de behandelruimte is een bak aanwezig waarin na elke behandeling gebruikte materialen gedaan kunnen worden. Deze worden na behandeling weggegooid.
- Materialen die gewassen dienen te worden, worden direct na de behandeling uit de ruimte verwijderd, of in een afgesloten bak/zak gedaan.
- De ruimte kan voorzien zijn van een bureau. Op dit bureau is eventueel alleen een computer, beeldscherm of schrijfmateriaal aanwezig (alleen te gebruiken nadat de handen zijn gewassen).
- De ruimte is minimaal voorzien van een stoel waarop de cliënt kan plaatsnemen bij het afnemen van de intake/het gesprek.
- De behandelruimte wordt (indien mogelijk) geventileerd; open raam tijdens de behandeling en/of zeker na de behandeling.

Tussen de behandelingen is een minimum van 20 minuten vereist om alle ruimtes waar de cliënt is geweest te desinfecteren, de ruimte te laten luchten (indien mogelijk).

Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met wegwerp schoonmaakmaterialen.

2.3 De therapeut zelf

- Elke dag zal de masseur een ‘gezondheidscheck’ bij zichzelf uitvoeren. De masseur stelt zichzelf de volgende vragen:
 1. Heb ik de afgelopen 24 uur of op dit moment één of meerdere van de volgende (milde) klachten: neusverkoudheid, hoesten, benauwdheid en/of koorts (vanaf 38 graden Celsius)?
 2. Heb ik op dit moment een huisgenoot/gezinslid met koorts en/of benauwdheidsklachten?
 3. Heb ik het nieuwe coronavirus gehad (vastgesteld met een laboratoriumtest) en is dit in de afgelopen 7 dagen vastgesteld?

4. Heb ik een huisgenoot/gezinslid met het nieuwe coronavirus (vastgesteld met een laboratoriumtest) en heb je korter dan 14 dagen geleden contact gehad met deze huisgenoot/gezinslid terwijl hij/zij nog klachten had?
5. Ben ik in thuisisolatie omdat ik direct contact hebt gehad met iemand waarbij het nieuwe coronavirus is vastgesteld?

Wanneer één van bovenstaande vragen met JA wordt beantwoord dan gaat de masseur niet aan het werk. Het werk wordt uitgesteld tot totdat op elke vraag NEE geantwoord kan worden.

- De therapeut werkt met gewassen en ontblote handen/onder armen en draagt geen sieraden. Handschoenen zijn volgens de richtlijnen van het RIVM niet nodig..
- Lang haar van de therapeut wordt opgestoken of bijeengebonden.
- De therapeut trekt dagelijks schone (werk)kleding aan of als de kleding zichtbaar vervuild is met lichaamsvloeistoffen.

2.4 Materialen

Het RIVM stelt het werken met mondkapjes en andere persoonlijke beschermingsmiddelen niet verplicht. De therapeut zal daarom geen gebruik maken van een mondkapje of handschoenen. Mocht er aanleiding zijn om wel een mondkapje te dragen, of wanneer de cliënt hier uitdrukkelijk prijs op stelt, kan de therapeut ervoor kiezen om een wasbaar mondkapje te dragen. Deze wordt na gebruik in een afgesloten bak/zak of in de was gedaan.

3. Behandelafspraken

3.1 Cliënt maakt afspraak

Wanneer een cliënt een afspraak maakt, vindt een telefonische triage / gezondheidscheck plaats op basis van informatie van het RIVM. De cliënt moet expliciet worden bevraagd naar klachten die kunnen wijzen op Covid-19-besmetting. De informatie wordt gedocumenteerd.

Op basis van de uitkomst van de telefonische triage / gezondheidscheck maak je een overweging om een cliënt wel of niet te behandelen.

Stap 1: bepalen of cliënt tot risicogroep behoort zoals gedefinieerd door het RIVM.

1. Mensen van 70 jaar en ouder.
2. Volwassenen (ouder dan 18 jaar) met een van de onderliggende aandoeningen
 - Mensen met chronische luchtweg- of longproblemen die daar van zo veel last hebben dat ze onder behandeling van een longarts zijn.
 - Chronische hartpatiënten, die daar zoveel last van hebben dat ze onder behandeling zijn van een cardioloog.

- Mensen met suikerziekte die slecht ingesteld zijn en/of met complicaties.
- Mensen met een nierziekte die moeten dialyseren of wachten op een nier transplantatie.
- Mensen met een verminderde weerstand tegen infectie doordat zij medicijnen gebruiken voor een auto-immuunziekte en mensen die een orgaan of stamceltransplantatie hebben ondergaan.
- Mensen die geen milt hebben of een milt die niet functioneert en mensen die een bloedziekte hebben.
- Mensen met een verminderde weerstand doordat ze weerstand verlagende medicijnen nemen.
- Kankerpatiënten tijdens of binnen 3 maanden na chemotherapie en/of bestraling.
- Mensen met ernstige afweerstoornissen waarvoor zij behandeling nodig hebben van een arts.
- Mensen met een hivinfectie die (nog) niet onder behandeling zijn van een arts of met een hivinfectie met een CD4 cluster of differentiation 4 getal onder <200/mm².
- Mensen met ernstige leverziekte
- Mensen met ernstig overgewicht (BMI >40).

Deze groep mensen heeft een grotere kans om ernstig ziek te worden als ze besmet zijn met het nieuwe coronavirus dan anderen. Dat komt doordat de natuurlijke afweer van het lichaam bij mensen op leeftijd en bij mensen die een ziekte hebben vaak lager is. Geadviseerd wordt aan deze groepen om zoveel mogelijk thuis te blijven.

Wees jezelf hier bewust van.

Advies: maak op basis van de gehele telefonische triage / gezondheidscheck (zie hieronder) of je kwetsbare cliënten wilt en kunt behandelen.

Stap 2: Vragen voor de gezondheidscheck: wanneer één van onderstaande vragen met JA wordt beantwoord, mag de klant niet naar de afspraak komen. Het werk of de afspraak moet worden uitgesteld totdat op elke vraag NEE geantwoord kan worden.

1. Heb je (de afgelopen 24 uur of) op dit moment één of meerdere van de volgende (milde) klachten: neusverkoudheid, hoesten, benauwdheid en/of koorts (vanaf 38 graden Celsius)?
2. Heb je op dit moment een huisgenoot/gezinslid met koorts en/of benauwdheidsklachten?
3. Heb je het nieuwe coronavirus gehad (vastgesteld met een laboratoriumtest) en is dit in de afgelopen 7 dagen vastgesteld?
4. Heb je een huisgenoot/gezinslid met het nieuwe coronavirus (vastgesteld met een laboratoriumtest) en heb je korter dan 14 dagen geleden contact gehad met deze huisgenoot/gezinslid terwijl hij/zij nog klachten had?

Cliënt heeft al een besmetting met Covid-19 doorgemaakt.

Er zijn aanwijzingen dat mensen die een besmetting met het corona-virus hebben doorgemaakt, te maken kunnen hebben met restverschijnselen, zoals bijvoorbeeld trombose. Hiervoor kunnen

zij bloedverdunners gebruiken of gebruikt hebben. Voor een massagebehandeling is dit een contra-indicatie, tenzij de cliënt een goedkeuring kan overleggen van de behandeld arts of huisarts.

3.2 Cliënt ontvangt bevestiging.

Cliënt ontvangt via de e-mail een bevestiging van de afspraak. Hierin is het volgende opgenomen:

- Algemene maatregelen: geen handen schudden, regelmatig handen wassen, hoesten en niezen in de elleboog, houdt afstand en gebruik papieren zakdoekjes.
- Datum en tijd van de afspraak. De therapeut plant 20 minuten tussen twee afspraken vrij om de ruimtes te desinfecteren.
- Er wordt expliciet gemeld dat wanneer er tussentijds verschijnselen optreden, zoals genoemd in punt 2.1, dat de afspraak geannuleerd wordt.
- Cliënt wordt verzocht alleen te verschijnen op de afspraak.
- Cliënt kan geen gebruik maken van het toilet in de praktijk.
- Wanneer de afspraak geannuleerd moet worden in verband met klachten die in de tussentijd zijn ontstaan, wordt de afspraak niet in rekening gebracht.

3.3 Procedure binnenkomst

- De cliënt volgt alle aanwijzingen van de therapeut op.
Wanneer de cliënt hier niet mee akkoord gaat, wordt de afspraak geannuleerd. Deze wordt wel in rekening gebracht bij de cliënt.
- De cliënt raakt in alle ruimtes zo weinig mogelijk aan.
- Bij ontvangst (en eventueel in de wachtruimte) wordt 1,5 meter afstand gehouden.
- Er wordt geen handen geschud.
- Bij ontvangst kan de therapeut met een contactloze, infrarood thermometer de temperatuur van de cliënt vaststellen. Bij verhoging of koorts vervalt de afspraak.
- Cliënt wordt direct geleid naar de behandelruimte.
- De cliënt wordt verzocht handen te wassen of te desinfecteren met een handalcohol. De therapeut is hierbij aanwezig en zal toezien dat het handen wassen op een juiste manier gebeurt: voor het drogen van de handen worden papieren doekjes gebruikt, die worden weggegooid in een daarvoor bestemde afvalbak. Deze wordt na afloop van de afspraak geleegd, gereinigd en gedesinfecteerd.
- De cliënt neemt plaats op een stoel, op minimaal 1,5 meter afstand van de therapeut.
- De therapeut neemt het triage formulier nogmaals door met de cliënt. Bij klachten in de afgelopen 24 uur kan er geen behandeling plaatsvinden. Deze wordt niet in rekening gebracht.
- De cliënt verklaart niet te behoren tot een risicogroep en geen verschijnselen te hebben. De cliënt gaat daarna mondeling akkoord met de behandeling.
- De cliënt kleedt zich (zo nodig) uit en plaatst de kleding en schoeisel op de daarvoor aangewezen plaats. De cliënt neemt plaats op de behandelbank.
- De therapeut wast de handen (volgens protocol).

- De therapeut maakt zijn/haar handen eerst vettig met olie, alvorens er gestart wordt met de behandeling. De olie is geen leefomgeving voor het coronavirus.
- Vervolgens wordt de behandeling gestart.

3.4 Na de behandeling

- De therapeut vraagt de cliënt zich na de (massage)behandeling weer aan te kleden.
- De therapeut en cliënt wassen of desinfecteren de handen (volgens protocol).
- Indien gewenst kan cliënt een nieuwe afspraak maken. Cliënt ontvangt wederom de gebruikelijke communicatie met alle informatie over de procedure en maatregelen.
- De betaling vindt bij voorkeur plaats via een betaalverzoek achteraf of via een factuur.
- De therapeut opent de deur(en) en verzoekt cliënt te volgen op anderhalve meter afstand. Cliënt verlaat vervolgens de praktijk.
- De therapeut ruimt de materialen van de behandelbank (hoes en face-cover) op de daarvoor bestemde bak/zak.
- De ruimte, met daarin alle gebruikte oefenmaterialen wordt grondig gedesinfecteerd,.
- Deurklinken, trapeleuningen, stoelen en tafels (waarmee klanten wel in aanraking komen) worden meerdere keren per dag schoongemaakt.
- Na iedere werkdag wordt de hele behandel/wachtruimte schoongemaakt.
- De therapeut wast vervolgens de handen (volgens protocol).
- Nadat de laatste cliënt is vertrokken wisselt de therapeut, bij voorkeur voor vertrek naar huis, van kleding en neemt deze in een afgesloten bak/zak mee.

3.5 Bij thuiskomst (therapeut)

- Het vuile wasgoed wordt in de was gedaan. De was wordt op minimaal 60 graden gedaan. Bij gebruik van een zak: de zak wordt weggegooid. Bij gebruik van een bak: de bak wordt gedesinfecteerd
- De therapeut neemt een uitgebreide douche.

3.6 Handhaving en klachten

In de praktijk zal het lastig zijn om de aanbevelingen in dit protocol te handhaven. Vanuit de brancheverenigingen en beroepsorganisaties, wordt erop vertrouwd dat iedereen zijn uiterste best doet om de aanbevelingen en protocollen te volgen.

Sense & Touch is aangesloten bij een klachtenregeling via het NIBIG en is via het solidariteitsfonds Wkkgz als verbindende schakel via Quasir aangesloten bij de geschilleninstantie Stichting Zorggeschil.

Voor het melden van een klacht kunt u terecht bij een klachtenfunctionaris van Quasir:

<https://quasir.nl/klachtenbehandeling/klacht-doorsturen/>

Corona protocol Sense & Touch

Als een klacht leidt tot een geschil neemt een geschillencommissie van Stichting Zorggeschil de zaak in behandeling. Aanmelden via: <https://zorggeschil.nl/melding/>